A romák átlagosan rosszabb körülmények között élnek, mint a közvetlen környezetükben élő nem romák, és továbbra is hátrányos megkülönböztetés sújtja őket - állapította meg az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) tizenegy országra kiterjedő, szerdán közzétett felmérésében.

A vizsgált 11 országban, ahol az európai romák túlnyomó többsége él, a romák helyzete mind a négy kiemelt társadalmi-gazdasági tényező - lakhatási viszonyok, foglalkoztatás, oktatás és egészségügy - terén átlagosan rosszabb, mint a környezetükben élő nem romáké. A felmérés szerint továbbra is hátrányos megkülönböztetést szenvednek el és nincsenek megfelelő ismereteik az uniós jogszabályok által biztosított jogaikról.

Gyors, hatékony cselekvésre van szükség, különösen a romák oktatási helyzetének javítása terén - hangsúlyozta Morten Kjaerum, a FRA igazgatója egy közleményben. Az oktatás javítása "kulcsfontosságú ahhoz, hogy a roma fiatalok jövőbeli lehetőségeiket ki tudják bontakoztatni és hogy ki tudjanak törni a hátrányos megkülönböztetés, társadalmi kirekesztés és szegénység ördögi köréből" - mutatott rá.

A felmérés Bulgáriára, Csehországra, Franciaországra, Görögországra, Olaszországra, Magyarországra, Lengyelországra, Portugáliára, Romániára, Szlovákiára és Spanyolországra terjedt ki. Összesen több mint 22 ezer embert kérdeztek meg. A válaszadók a háztartások több mint 84 ezer tagjáról szolgáltak adatokkal. A romák közül az átlagos országos arányuknál az adott térségben nagyobb arányban élőket, a nem romák között a romákkal azonos környéken, így hasonló infrastrukturális és munkaerő-piaci viszonyok között élőket kérdeztek meg.

A tanulmány szerint a fiatal roma felnőttek mindössze 15 százaléka rendelkezik középfokú, illetve szakmai végzettséggel, míg a környezetükben élő nem roma fiataloknak a 70 százaléka. Átlagosan a romák kevesebb, mint harminc százalékának van fizetett munkaviszonya. A romák mintegy 45 százaléka olyan háztartásban él, ahol legalább egy hiányzik az alapvető komfortfokozathoz szükséges elemek - konyha, mellékhelyiség, fürdési lehetőség és az elektromos áram - közül.

Átlagosan a roma háztartások negyven százalékában fordult elő, hogy valaki egy hónapon belül

legkevesebb egyszer éhesen feküdt le este aludni, mert nem volt pénzük élelmiszerre. Átlagosan 90 százalékuk olyan háztartásban él, ahol a jövedelem az országos szegénységi küszöb alatt van.

A felmérésben megkérdezett romák mintegy fele mondta azt, hogy a megelőző egy évben hátrányos megkülönböztetés érte származása miatt. Körülbelül 40 százalékuk tud olyan jogszabályról, amely tiltja az álláskeresőkkel szembeni etnikai diszkriminációt.

A magyarországi mutatók a legtöbb területen megközelítőleg átlagosak a többi tíz országhoz viszonyítva - mondta el az MTI-nek Jánisz Dimitrakopulosz, a FRA Esélyegyenlőségi és Polgárjogi Osztályának vezetője.

Rámutatott, hogy a magyar mutató a legjobb a 11 ország között például az óvodai nevelésben részt vevő roma gyerekek arányát tekintve (több mint 80 százalék). A nem roma gyerekek körében is csak Spanyolországban magasabb az arány.

Másrészről a középfokú oktatás terén inkább átlagos az eredmény. A szakértő szerint mindez azt mutatja, hogy a kisgyermekkori oktatás terén Magyarországon jelentős erőfeszítéseket tettek és ezek eredménnyel is jártak. Több figyelmet kell azonban fordítani - mondta - a roma gyerekek középfokú oktatásba való átlépésére, különösen a szakképzést nyújtó oktatásra.

Csehország után a második legmagasabb a roma foglalkoztatottság aránya, és a legkisebb a különbség a roma és nem roma munkanélküliség között a megkérdezettek körében. Hozzátette, a foglalkoztatottság helyzete nem jó egyik csoportnál sem.

A romák szegénységnek való kitettsége terén a magyarországi 82 százalék megközelítőleg egy szinten van a lengyel, bolgár, román és cseh adatokkal, ugyanakkor jelentős különbség van a romák és nem romák között. Magas a súlyos anyagi nélkülözést szenvedők aránya.

Elmondta még, hogy a diszkrimináció tekintetében a negyedik legjobb a magyar mutató, ugyanakkor a 2008-as felméréshez képest nem változott jelentősen, ahogy a jogról való informáltság sem. A szakértő szerint a kormánynak ezért aktívabb információs tevékenységet

kell folytatnia.

Kiemelte, hogy Magyarország az utóbbi időben jelentős haladást ért el az úgynevezett szegénységi térképek kidolgozásával. "Ez egy nagyon értékes kezdeményezés, amelyet Magyarország más országoknak is megmutathat" - tette hozzá. A térképeken részletesen feltüntetik egy adott terület lakosságának társadalmi-gazdasági mutatóit, ami segítheti a helyi hatóságokat a területfejlesztés tervezésében - fejtette ki.

Magyarország jó példa a nemzeti és etnikai kisebbségi önkormányzatok működésére is, másrészről erősíteni kell a romák politikai részvételét - mondta a szakértő. Hozzátette: a tanulmány általános megállapítása, hogy a hatékony cselekvéshez a roma közösségek erősebb bevonására van szükség.

Az ügynökség felmérése az Európa 2020 stratégia keretébe illeszkedő nyolcéves program része. Adatait felhasználták az Európai Bizottság szerdán ismertetett jelentésében is. A kutatást 2020-ig még kétszer megismétlik.

(MTI)